

DAVČNA OBRAVNAVA LASTNIŠTVA ZAPOSLENEGA V KAPITALU INOVATIVNEGA ZAGONSKEGA PODJETJA

Asist. mag. Neca Tešić, Univerza v Mariboru, Slovenija

Doc. dr. Daniel Zdolšek, Univerza v Mariboru, Slovenija

Povzetek: V prispevku je na kratko orisana nova davčna ureditev, ki ureja obravnavo lastništva zaposlenega delavca v inovativnem zagonskem podjetju (startupu), kadar zaposleni prejme lastništvo podjetja kot obliko ugodnosti, ki izhaja iz njegovega delovnega razmerja v tem podjetju. Slovenija je svoj obstoječi Zakon o dohodnini (ZDoh-2) dopolnila z ukrepi, ki dajejo takemu zaposlenemu v inovativnem zagonskem podjetju niz ugodnosti (boniteto). Gre za davčne ukrepe pri zaposlenem, ki pomenijo zamik obdavčitve, določitev ugodnejše davčne osnove, obdavčitev po nižji davčni stopnji ter izjemo od obrutenja. Ukrepi naj bi spodbujali inovativno zagonsko podjetje, da vključi svoje zaposlene v svoje lastništvo z namenom doseganja podjetniške participacije zaposlenih ter privabljanja in ohranjanja visokousposobljenega kadra v Sloveniji. Po drugi strani pa naj bi ukrepi spodbujali zaposlene, da participirajo v lastništvu inovativnega zagonskega podjetja.

Ključne besede: dohodnina, inovativno zagonsko podjetje, lastništvo, obdavčitev, povprečna dohodninska stopnja, Zakon o dohodnini (ZDoh-2)

Cobiss: 1.04

1 Uvod

Z letom 2025 je v veljavo stopila nova posebna davčna obravnava dohodkov delavcev inovativnih zagonskih podjetij (s tujko *start-upov*), ki jih ti prejmejo v obliki delnic ali deležev v tej družbi (v nadaljevanju krajše: deležev v podjetju), ki je hkrati njihov delodajalec. Ureditev je vključena v Zakon o dohodnini (ZDoh-2), in sicer v sklopu novega 45.b člena (10. člen novele ZDoh-2AB).¹ Gre za pomembno novost v ureditvi, ki uvaja niz davčnih ugodnosti za zaposlene za tovrstno boniteto (tj. za prejem deleža v podjetju, ki je hkrati delodajalec) ter hkrati spodbuja inovativna zagonska podjetja, da vključijo zaposlene v svojo lastniško strukturo. Ukrep temelji na dobrih praksah iz drugih držav članic Evropske unije in je usmerjen v povečanje konkurenčnosti slovenskih zagonskih podjetij, predvsem z namenom lažjega privabljanja in zadrževanja visokousposobljenega kadra ter spodbujanja podjetniške participacije zaposlenih (gl. npr. poročilo Evropske komisije, 2017).

2 Pomembnost zagonskih podjetij

Po Zakonu o spodbujanju investicij (ZSInv) je inovativno zagonsko podjetje nova neodvisna gospodarska družba, ki razvija ali trži nov oz. inovativen izdelek, storitev ali poslovni model z visokim (komercialnim, tehnološkim, konkurenčnim, gospodarskim) potencialom.² Od njegovega vpisa v poslovni register ne sme preteči manj kot mesec in ne več kot pet let (31. člen ZSInv). V Sloveniji se inovativnemu zagonskemu podjetju tak status potrdi z vpisom v Register inovativnih zagonskih podjetij, ki ga vodi Slovenski podjetniški sklad.³ Med drugim imajo inovativna zagonska podjetja pomembno vlogo pri gospodarski rasti, konkurenčnosti in privabljanju visokousposobljenega kadra, zato (naj bi) tudi država z davčnim sistemom pomembno vplivala na njihovo sposobnost razvoja in preživetja.

V raziskavi Slovenskega podjetniškega observatorija za leto 2022 (Rus, Močnik & Crnogaj, 2023) avtorji poudarjajo, da se ta podjetja pogosto soočajo z omejenimi finančnimi sredstvi in izrazito potrebo po pridobivanju in zadrževanju kadra, zato izpostavljajo nujnost vzpostavitve dodatnih sistemskih spodbud, kot so npr. davčne olajšave in oprostitve za vlaganje v zagonska podjetja,

¹ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini (ZDoh-2AB). Uradni list RS, št. 104/24.

² Zakon o spodbujanju investicij (ZSInv). Uradni list RS, št. 13/18, 204/21, 29/22, 65/23 in 31/24.

³ Register inovativnih zagonskih podjetij, ki ga vodi Javni sklad Republike Slovenije za podjetništvo (krajše: Slovenski podjetniški sklad, SPS), je dostopen na spletnem mestu: <https://www.podjetniskisklad.si/wp-content/uploads/2024/12/Register-inovativnih-zagonskih-podjetij.pdf>.

namenjene tako pravnim kot fizičnim osebam. Ravno takšni ukrepi bistveno prispevajo k večji stabilnosti in konkurenčnosti zagonskega ekosistema. V tem kontekstu je smiselna tudi nedavna uvedba 45.b člena ZDoh-2, ki z letom 2025 v slovenski davčni sistem vnaša posebne »olajšave« oz. ugodnosti za zaposlene v inovativnih zagonskih podjetjih, kadar prejmejo lastniški delež. Ukrepi sledi širšemu evropskemu trendu spodbujanja vključevanja zaposlenih v lastništvo podjetij, zlasti v sektorju zagonskih podjetij, kjer številne države, kot so Francija, Belgija, Estonija in Irsko, uvajajo davčne olajšave ob podelitvi lastništva, mehanizme za odlog obdavčitve ter druge spodbude, namenjene zadržanju ključnih kadrov in zmanjševanju poslovnih tveganj v zgodnjih fazah rasti teh podjetij (Lowitzsch, Hashi, Širovnik & Stephan, 2024).

3 Nova davčna ureditev s praktičnimi primeri

Delavci, ki so zaposleni v inovativnem zagonskem podjetju, lahko v slednjem prejmejo lastništvo – tj. participirajo v kapitalu oz. lastništvu tega podjetja (bodisi v obliki delnic bodisi v obliki deleža). Lastništvo lahko pridobijo brezplačno ali po znižani ceni, kar po vsebini predstavlja boniteto. Lahko pa lastništvo pridobijo tudi na podlagi opcijske pravice (do nakupa ali pridobitve delnic ali deležev). Delavci so po novem deležni (nove) ugodnejše davčne obravnave takšne bonitete. Nova ureditev velja za davčna leta, ki se začnejo od vključno 1. januarja 2025 (torej velja za prejete deleže leta 2025 in dalje), in omogoča vrsto ugodnosti, predstavljenih v nadaljevanju: zamik obdavčitve, ugodnejšo davčno osnovno, obdavčitev po povprečni dohodninski stopnji in možnost odstopa od obrutenja dohodka.

Prvi ukrep: zamik obdavčitve

Pri drugih (»klasičnih«) prejemkih oz. bonitetah se vrednost le-te ugotavlja/obračuna takoj ob pridobitvi (ZDoh-2, člen 43, točka 4). Pri delavcih, prejemnikih lastništva v inovativnih zagonskih podjetjih, pa se obračun bonitete zamakne (a) do trenutka odsvojitve/prodaje pridobljenih deležev v zagonskem podjetju, ali (b) do prenehanja delovnega razmerja delavca v tem zagonskem podjetju, ali (c) do prenehanja ali preoblikovanja zagonskega podjetja/delodajalca ali pa (d) najdlje za deset let (od pridobitve deležev v inovativnem zagonskem podjetju). Ko nastopi prvi od teh trenutkov, je treba obračunati obvezne prispevke in akontacijo dohodnine od te bonitete.⁴ Navedena ugodnost

⁴ Boniteta (delež ali delnica, ki jo prejme delavec) po splošnem pravilu povečuje osnovo za izračun (obveznih) prispevkov za socialno varnost in akontacijo dohodnine. To pomeni, da se prejemnik bonitete obravnava, kot da je prejel dohodek iz zaposlitve, od tega dohodka/zneska/bonitete pa se odvedejo prispevki za socialno varnost iz plače na strani delavca

omogoča zaposlenemu, da ni takoj finančno obremenjen (tj. v letu prejema bonitete), ampak se obvezne dajatve od te bonitete obračunajo (in plačajo) šele takrat, ko pride do morebitnega izplačila oz. koristi iz (te bonitete oz.) lastništva.

Drugi ukrep: ugodnejša davčna osnova

Pri ugotavljanju davčne osnove za določitev vrednosti bonitete se upošteva vrednost deleža ob pridobitvi. Ta se praviloma določi⁵ na podlagi primerljive tržne cene ali na podlagi stroška, ki je nastal pri delodajalcu v zvezi z zagotavljanjem bonitete. V nadaljevanju predstavljamo tri zglede. Zgled 1 prikaže primer brezplačne pridobitve lastništva v inovativnem zagonskem podjetju. Zgled 2 prikaže situacijo, ko je bila pridobitev lastništva plačana, pri čemer se vrednost plačila odšteva od davčne osnove. Zgled 3 prikaže situacijo, ko se davčna osnova zmanjšuje za morebitno negativno razliko med vrednostjo deleža v času nastanka davčne obveznosti⁶ in vrednostjo deleža v času pridobitve (oz. prejema tega dohodka/bonitete).

Zgledi pokažejo, da se vrednost bonitete določa za čas pridobitve in ne prodaje – boniteta torej ne vključuje morebitne rasti vrednosti inovativnega zagonskega podjetja. Preostanek nad vrednostjo ob pridobitvi se obdavči kot kapitalski dobiček, torej cedularno in po nižjih davčnih stopnjah (največ 25 %), morebitna izguba (negativna razlika) ob prodaji pa se celo odbija od vrednosti bonitete, kar je nova pomembna ugodnost, ki pomeni obdavčitev le tistega dela, ki pomeni »dejansko neplačano korist«. V nadaljevanju so predstavljeni trije zglede in shema davčnega toka (gl. sliko 1).

(22,1 %), prispevki za socialno varnost na strani delodajalca (16,1 %, kar sicer povečuje strošek delodajalca in ne zaposlenega) ter akontacija dohodnine (običajno 25 %, vendar se po novem 45.b členu ZDoh-2 namesto te davčne stopnje uporabi posebna povprečna individualna stopnja po 120. členu ZDoh-2).

⁵ Skladno s 1. odstavkom 43. člena ZDoh-2.

⁶ Vrednost delnic/deleža v času nastanka davčne obveznosti je enaka (ZDoh-2, člen 45.b, točka 5): (a) v okviru pridobivanja lastnih delnic dogovorjeni odkupni vrednosti delnic/deleža, (b) v primeru drugih odsvojitvev v prodajni ali drugi pogodbi dogovorjeni odkupni vrednosti delnic/deleža oz. primerljivi tržni ceni delnic/kapitala ob odsvojitvi; gl. ZDoh-2, člen 99, točka 1.

Zgled 1: Pridobitev lastništva brez plačila in prodaja z dobičkom

Besedilo zglada: Zaposleni je leta 20XY brezplačno prejel delež v kapitalu delodajalca – inovativnega zagonskega podjetja. Ocenjena vrednost deleža ob prejemu je bila 5.000 €. Zaposleni je delež prodal v petem letu (l. 20XY + 4) za vrednost 20.000 €.

Prikaz določitve davčnih osnov za obračun bonitete in dobička iz kapitala pri zaposlenem je naslednji. Obračun dohodnine pri posameznem zaposlenem je možen le v povezavi z zaposlenemu znanimi osebnimi podatki, vključno z njegovimi osebnimi dohodki in aktualno davčno stopnjo (več o tem v naslednjem poglavju, ki predstavlja tretji ukrep).

Tabela 1: Zgled 1 – določitev davčnih osnov za obračun bonitete in dobička iz kapitala

Vrednost deleža ob pridobitvi	5.000 €
Prodajna (pogodbena) vrednost deleža ob odsvojitvi	20.000 €
Obdavčitev bonitete (časovno)	Ob prodaji, torej v petem letu.
Davčna osnova za obračun bonitete	5.000 €; boniteta je obdavčena kot dohodek iz zaposlitve.
Davčna osnova (»preostala razlika«) za obračun dobička iz kapitala ⁷	Preostala razlika je 14.750 €, ki je pozitivna razlika med vrednostjo kapitala ob odsvojitvi (20.000 €) in vrednostjo kapitala ob pridobitvi (5.000 €), zmanjšana za normirane stroške v znesku 250 € (seštevek 1 % nabavne vrednosti kapitala in 1 % vrednosti kapitala ob odsvojitvi). ⁸

Vir podatkov: Prilagojeno po ZRFRS (2024, str. 39).

Zgled 2: Pridobitev lastništva s plačilom zaposlenega in prodaja z dobičkom

Besedilo zglada: Zaposleni je leta 20XY proti plačilu v znesku 1.500 € prejel delež v kapitalu delodajalca – inovativnem zagonskem podjetju. Ocenjena vrednost deleža ob prejemu je bila 5.000 €. Zaposleni je delež prodal v petem letu (l. 20XY + 4) za vrednost 20.000 €.

⁷ Tukaj veljajo pravila ZDoh-2, poglavje 6.3 (člen 92 in dalje). Pri odsvojitvi (npr. prodaji) kapitala se davčna osnova od dobička iz kapitala določa kot razlika med vrednostjo kapitala ob odsvojitvi in vrednostjo kapitala ob pridobitvi. Če je razlika pozitivna (dobiček), se lahko zmanjšuje še za normirane stroške (gl. izračun). Davčna stopnja je 25-odstotna in se zmanjšuje glede na leta imetništva. Tako po petih letih davčna stopnja pade na 20 %, po desetih letih na 15 % (ZDoh-2, 132. člen), po 15 letih pa velja oprostitev (ZDoh-2, 96. člen, točka 1).

⁸ Velja predpostavka, da drugih stroškov, vezanih na pridobitev in odsvojitve deležev, ni bilo.

Prikaz določitve davčnih osnov za obračun bonitete in dobička iz kapitala pri zaposlenem je naslednji. Obračun dohodnine pri posameznem zaposlenem je možen le v povezavi z zaposlenemu znanimi osebnimi podatki, vključno z njegovimi osebnimi dohodki in aktualno davčno stopnjo (več o tem v naslednjem poglavju, ki predstavlja tretji ukrep).

Tabela 2: Zgled 2 – določitev davčnih osnov za obračun bonitete in dobička iz kapitala

Vrednost deleža ob pridobitvi	5.000 €
Plačilo zaposlenega za delež (ob pridobitvi)	1.500 €
Prodajna (pogodbena) vrednost deleža ob odsvojitvi	20.000 €
Obdavčitev bonitete (časovno)	Ob prodaji, torej v petem letu.
Davčna osnova za obračun bonitete	3.500 € (5.000 €, zmanjšanih za 1.500 € plačila zaposlenega); boniteta je obdavčena kot dohodek iz zaposlitve.
Davčna osnova (»preostala razlika«) za obračun dobička iz kapitala	Preostala razlika je 14.750 €, in sicer je za namen določitve davčne osnove opredeljena nabavna vrednost 5.000 € – to je vrednost deleža na dan pridobitve, zmanjšana za morebitno negativno razliko. ⁹

Vir podatkov: Lastni prikaz.

Zgled 3: Pridobitev lastništva s plačilom zaposlenega in prodaja z izgubo

Besedilo zglada: Zaposleni je leta 20XY proti plačilu v znesku 1.500 € prejel delež v kapitalu delodajalca – inovativnem zagonskem podjetju. Ocenjena vrednost deleža ob prejemu je bila 5.000 €. Zaposleni je delež prodal v petem letu (l. 20XY + 4) za vrednost 2.000 €, kar je več, kot je plačal za njegovo pridobitev.

Prikaz določitve davčnih osnov za obračun bonitete in dobička iz kapitala pri zaposlenem je naslednji. Obračun dohodnine pri posameznem zaposlenem je možen le v povezavi z zaposlenemu znanimi osebnimi podatki, vključno z njegovimi osebnimi dohodki in aktualno davčno stopnjo (več o tem v naslednjem poglavju, ki predstavlja tretji ukrep).

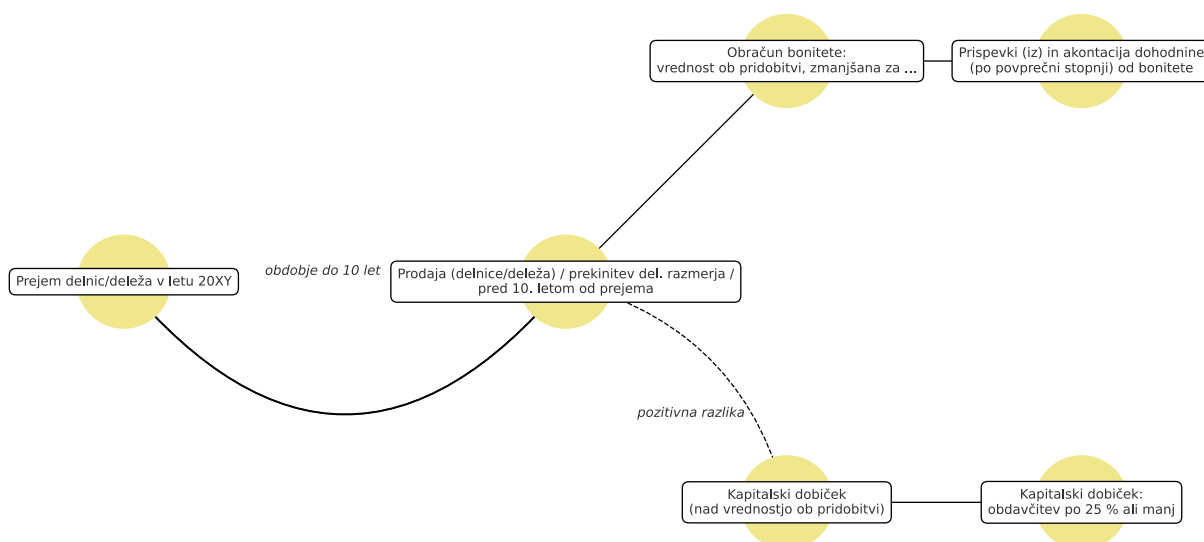
⁹ Gl. ZDoh-2, 98. člen, točka 10. Za izračun preostale vrednosti gl. zgled 1.

Tabela 3: Zgled 3 – določitev davčnih osnov za obračun bonitete in dobička iz kapitala

Vrednost deleža ob pridobitvi	5.000 €
Plačilo zaposlenega za delež (ob pridobitvi)	1.500 €
Prodajna (pogodbena) vrednost deleža ob odsvojitvi	2.000 €
Obdavčitev bonitete (časovno)	Ob prodaji, torej v petem letu.
Davčna osnova za obračun bonitete	500 € (5.000 €, zmanjšanih za 1.500 € plačila zaposlenega, nadalje zmanjšanih za negativno razliko 3.000 € ¹⁰); boniteta je obdavčena kot dohodek iz zaposlitve.
Davčna osnova (»preostala razlika«) za obračun dobička iz kapitala	Preostala razlika je 0 €, in sicer je za namen določitve davčne osnove nabavna vrednost 2.000 € – to je vrednost ob pridobitvi 5.000 €, zmanjšana za negativno razliko ob prodaji 3.000 €.

Vir podatkov: Prilagojeno po ZRFRS (2024, str. 39).

Slika 1: Shema davčnega toka

Vir: Lastni.

¹⁰ Prodaja z izgubo: prodajna vrednost 2.000 €, zmanjšana za vrednost ob pridobitvi 5.000 €, rezultira z izgubo/negativno razliko v višini (-) 3.000 €.

Tretji ukrep: obdavčitev po povprečni dohodninski stopnji

Namesto progresivne obdavčitve po veljavni dohodninski lestvici (od 16 % do 50 %; 122. člen ZDoh-2) se pri obračunu bonitete iz naslova 45.b člena ZDoh-2 uporabi posebej obračunana povprečna individualna dohodninska stopnja zavezanca¹¹ (skladno s spremenjenim 120. členom ZDoh-2), ki velja za zavezanca v mesecu odsvojitve¹² (npr. prodaje) deleža (v inovativnem zagonskem podjetju). Pri izračunu povprečne stopnje se neto letna davčna osnova, poleg običajnih olajšav, zmanjšuje tudi za 80 % osnov/dohodkov iz preteklih let, ki so bili pridobljeni kot boniteta po 45.b členu ZDoh-2 – torej se prizna le 20 % vrednosti takih preteklih dohodkov, kar učinkovito zmanjšuje osnovo in posledično zniža davčno obremenitev zavezancev (kot pa če bi ta bila izračunana po progresivni davčni lestvici).

Četrti ukrep: možnost odstopa od obrutenja dohodka

Pomembna posebnost novosti po novem 45.b členu ZDoh-2 je tudi izjema pri t. i. obrutenju bonitete. Pri klasičnih bonitetah (kot so npr. prejete delnice ali druge ugodnosti iz delovnega razmerja) se njihova vrednost preračuna v bruto osnovo, da se lahko odvedejo dohodnina in prispevki v skladu z obravnavo dohodka iz zaposlitve v naravi (ZDoh-2, 16. člen, točka 9), vendar pride v primeru, ko delavec v inovativnem zagonskem podjetju pridobi delež skladno s 45.b členom ZDoh-2, do izjeme (ZDoh-2, 16. člen, točka 12) – boniteta se ne obruti, ampak se v trenutku obdavčitve (ki nastopi šele ob odsvojitvi deleža ali drugih sprožilnih dogodkih) upošteva v dejanski, neto vrednosti. To pomeni, da se prispevki in akontacija dohodnine ne obračunajo od povišane bruto vrednosti, ampak neposredno od prejetega zneska.¹³ Izjema pri obrutenju zato pomeni pomembno

¹¹ Povprečna stopnja se izračuna (gl. ZDoh-2, 120. člen, točka 1) ob upoštevanju dohodninskih stopenj (iz veljavne dohodninske lestvice) in »običajne« neto letne davčne osnove (v katero se všttevajo vsi dohodki rezidenta, pridobljeni v davčnem letu, skladno s 109. členom ZDoh-2), ki pa se zmanjšuje za 80 % davčne osnove dohodkov iz preteklih let (torej tistih dohodkov, ki jih zavezanec ni obdavčil v letu, ko so nastali, kot je to primer pri odloženi obdavčitvi bonitet po 45.b členu ZDoh-2) ter za zneske (splošne, posamične osebne, posebne osebne in za dodatno pokojninsko zavarovanje) olajšav.

¹² Kar pomeni, da se pri določanju davčne osnove in povprečne (efektivne) dohodninske stopnje upoštevajo vsi dohodki zavezanca v tem letu, torej letu odsvojitve.

¹³ Postopkovni določili glede tega sta 288.a člen (akontacijo odmeri davčni organ – ne delodajalec kot sicer – kar pravno potrjuje, da se ne uporabi standardni sistem obračuna iz bruto osnove) in 353.b člen Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2; enako velja za obračun prispevkov).

četrto ugodnost za zaposlene, saj omogoča odlog in nižjo efektivno obdavčitev pridobljenega deleža, hkrati pa podjetjem poenostavi upravno izvedbo.

Vse navedene ugodnosti veljajo ob pogojih iz Zakona o dohodnini (ZDoh-2, člen 45.b, točka 1):

1. delodajalec, torej zagonsko podjetje, mora biti v času podelitve deležev ali opcijske pravice delavcu vpisano v Register inovativnih zagonskih podjetij;
2. delovno razmerje med delavcem in zagonskim podjetjem je v času podelitve trajalo že vsaj eno leto (in v času podelitve še traja); ter
3. vse navedeno ne velja za večinske družbenike v zagonskih podjetjih, ki imajo delež nad 10 %.

4 Sklep

Nova davčna ureditev za zaposlene v ožjem smislu pomeni eno izmed najugodnejših oblik obdavčitvene koristi iz delovnega razmerja, saj omogoča odlog obdavčitve, ugodnejšo davčno osnovo, uporabo povprečne dohodninske stopnje in izjemo od obrutenja. V širšem smislu pa vključitev v lastništvo pomeni dolgoročno participacijo zaposlenega v rasti podjetja, vključno z morebitnim upravičenjem do dividend oz. razdeljenega dobička. Poleg finančnih učinkov ima model pomembne psihološke vplive, saj npr. krepi motivacijo zaposlenih, njihovo pripadnost podjetju in občutek soudeležnosti pri uspehu podjetja (Freeman, Blase & Kruse, 2010). Po drugi strani pa bi naj bil model solastništva zaposlenih učinkovit pri zadrževanju in motiviranju ključnih kadrov, kar zmanjšuje fluktuacijo in krepi stabilnost ekipe (inovativnega zagonskega podjetja) v ključnih razvojnih fazah.

Velja opozoriti, da nova davčna ureditev ni brez kritike. Ena izmed njih se npr. nanaša na to, da bi morala država biti bolj ambiciozna pri ureditvi spodbudnega okolja za zagonska podjetja ter tega urejati celoviteje. Prav tako je kritika, da bi bilo treba dodatno uvesti tudi ukrepe, ki olajšajo zaposlovanje vrhunskih strokovnjakov in omogočajo (večja) vlaganja v raziskave in razvoj. Potem nadalje, da ti predstavljeni ukrepi ne bodo zadostni za učinkovito reševanje konkurenčnosti gospodarstva, inovacijski preboj in preprečitev bega možganov (Državni svet RS, 2024). Ali je taka kritika upravičena (v okvirih obstoječe ureditve gospodarskega okolja), bo pokazala prihodnost.

Literatura in viri

1. Državni svet RS. (2024). *Zahteva za ponovno odločanje o ZDoh-2AB*. EPA 1681-IX, št. 435-01-3/2024/17, 21. 11. 2024. https://ds-rs.si/sites/default/files/2024-11/zaht_ds_odl_veto_zdoh-2ab_epa_1681-ix_p.pdf
2. Evropska komisija. (2017). *Effectiveness of tax incentives for venture capital and business angels to foster the investment of SMEs and start-ups*. https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2017-06/final_report_2017_taxud_venture-capital_business-angels.pdf
3. Finančna uprava RS (FURS). (2024). *Informacija o novostih, ki jih prinaša novela ZDoh-2AB*. https://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Davki_in_druge_dajatve/Poslovanje_z_nami/Davcni_postopek/Novice/2024/Informacija_o_novostih_novele_ZDavP-2O.docx
4. Freeman, R. B., Blasi, J. R., & Kruse, D. L. (2010). Introduction to »shared capitalism at work: Employee ownership, profit and gain sharing, and broad-based stock options«. V D. L. Kruse, R. B. Freeman, & J. R. Blasi (ur.), *Shared Capitalism at Work: Employee Ownership, Profit and Gain Sharing, and Broad-based Stock Options* (1–37). University of Chicago Press. <http://www.nber.org/chapters/c8085>
5. Lowitzsch, J., Hashi, I., Širovnik, A., & Stephan, A. (2024). *PEPPER V Report: Annual economic survey of employee share ownership in European countries*. Kelso Institute Europe, European Commission. <https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/2024-05/pepper-v-report.pdf>
6. Rus, M., Močnik, D., & Crnogaj, K. (2023). *Slovenski podjetniški observatorij 2022: Podjetniška demografija in značilnosti startup in scaleup podjetij*. <https://ipmmp.um.si/slovenski-podjetniski-observatorij/spo-monografije/?y=49>
7. Zakon o davčnem postopku (ZDavP-2). Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo ... 40/25 – ZINR.
8. Zakon o dohodnini (ZDoh-2). Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo ... 40/25 – ZINR.
9. Zakon o spodbujanju investicij (ZSInv). Uradni list RS, št. 13/18, 204/21, 29/22, 65/23 in 31/24.
10. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini (ZDoh-2AB). Uradni list RS, št. 104/24.
11. Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije (ZRFRS). (2024). *Gradivo za posvetovanje 9/24: Najpomembnejše davčne novosti v letu 2025*.